



Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

14 septembrie 2017*

„Recurs – Marcă a Uniunii Europene – Regulamentul (CE) nr. 207/2009 – Articolul 8 alineatul (4) și articolul 53 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) litera (d) – Marca verbală a Uniunii Europene PORT CHARLOTTE – Cerere de declarare a nulității acestei mărci – Protecție conferită denumirilor de origine anterioare «Porto» și «Port» în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 și al dreptului național – Caracter exhaustiv al protecției conferite acestor denumiri de origine – Articolul 118m din Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 – Noțiunile «utilizare» și «evocare» ale unei denumiri de origine protejate”

În cauza C-56/16 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 29 ianuarie 2016,

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de E. Zaera Cuadrado și de O. Mondéjar Ortuño, în calitate de agenți,

recurent,

susținut de:

Comisia Europeană, reprezentată de B. Eggers, de I. Galindo Martín, de J. Samnadda și de T. Scharf, în calitate de agenți,

intervenientă în recurs,

celelalte părți din procedură fiind:

Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP, cu sediul în Peso da Régua (Portugalia), reprezentat de P. Sousa e Silva, advogado,

reclamant în primă instanță,

susținut de:

Republica Portugheză, reprezentată de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de A. Alves, în calitate de agenți,

intervenientă în recurs,

* Limba de procedură: engleza.

Bruichladdich Distillery Co. Ltd, cu sediul în Argyll (Regatul Unit), reprezentată de S. Harvard Duclos, avocate,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, doamna A. Prechal (raportor), domnul A. Rosas, doamna C. Toader și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 martie 2017,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 mai 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 18 noiembrie 2015, Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto/OAPI – Bruichladdich Distillery (PORT CHARLOTTE) (T-659/14, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2015:863), prin care acesta a anulat Decizia Camerei a patra de recurs a Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) din 8 iulie 2014 (cauza R 946/2013-4) privind o procedură de declarare a nulității între Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP și Bruichladdich Distillery Co. Ltd (denumită în continuare „decizia în litigiu”).
- 2 Prin recursul incident formulat, Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (denumit în continuare „IVDP”) solicită anularea în parte a hotărârii atacate.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 207/2009

- 3 Articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca Uniunii Europene (JO 2009, L 78, p. 1) prevede:

„În cazul opoziției titularului unei mărci neînregistrate sau al unui alt semn utilizat în comerț cu un domeniu de aplicare care depășește domeniul local, marca solicitată este refuzată la înregistrare, atunci când și în măsura în care, în conformitate cu legislația [Uniunii Europene] sau cu legislația statului membru care este aplicabilă acestui semn:

- (a) au fost dobândite drepturi pentru acest semn înaintea datei de depunere a cererii de înregistrare a mărcii [Uniunii Europene] sau, dacă este cazul, înaintea datei priorității invocate în sprijinul cererii de înregistrare a mărcii Uniunii Europene;
- (b) acest semn conferă titularului dreptul de a interzice utilizarea unei mărci mai recente.”

4 Potrivit articolului 53 alineatele (1) și (2) din acest regulament:

„(1) Marca [Uniunii Europene] este declarată nulă, ca urmare a unei cereri depuse la Oficiu sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere:

[...]

(c) atunci când există un drept anterior menționat la articolul 8 alineatul (4) și când se îndeplinesc condițiile menționate la acel alineat.

(2) Marca [Uniunii Europene] este, de asemenea, declarată nulă pe baza unei cereri prezentate Oficiului sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere, în cazul în care utilizarea ei poate fi interzisă în temeiul unui alt drept anterior în conformitate cu legislația [Uniunii Europene] sau cu dreptul intern care îi reglementează protecția, în special:

[...]

(d) al unui drept de proprietate industrială.”

Regulamentul (CE) nr. 479/2008

5 Considerentele (27), (28) și (36) ale Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului din 29 aprilie 2008 privind organizarea comună a pieței vitivinicole, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999, a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003, a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 și a Regulamentului (CE) nr. 3/2008 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2392/86 și a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 (JO 2008, L 148, p. 1), prevedeau:

„(27) În Comunitate, conceptul de vin de calitate se bazează, printre altele, pe caracteristici specifice care pot fi atribuite originii geografice a vinului. Astfel de vinuri sunt identificate pentru consumatori prin denumiri de origine protejate și indicații geografice protejate, deși sistemul actual nu este pe deplin dezvoltat în acest sens. Pentru a face posibilă existența unui cadru mai transparent și mai elaborat care să stea la baza revendicărilor calitative asociate produselor în cauză, ar trebui să se introducă un regim conform căruia cererile de denumire de origine protejată sau de indicație geografică protejată să fie examinate în conformitate cu politica comunitară orizontală referitoare la calitatea produselor alimentare, altele decât vinurile și băuturile spirtoase, definită în Regulamentul (CE) nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare [(JO 2006, L 93, p. 12, Ediție specială, 03/vol. 71, p. 114)].

(28) Pentru a menține caracteristicile calitative specifice ale vinurilor cu denumire de origine sau cu indicație geografică, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a pune în aplicare norme mai restrictive în acest sens.

[...]

(36) Din motive de securitate juridică, denumirile de origine și indicațiile geografice existente în Comunitate ar trebui să fie excluse de la aplicarea noii proceduri de examinare. Cu toate acestea, statele membre în cauză ar trebui să furnizeze Comisiei informațiile și actele de bază în temeiul cărora aceste denumiri de origine și indicații geografice au fost recunoscute la nivel național, în caz contrar acestea pierzând protecția de care beneficiază. Din motive de securitate juridică, posibilitatea de a anula denumirile de origine și indicațiile geografice existente ar trebui să fie limitată.”

Regulamentul nr. 1234/2007

- 6 Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul „unic OCP”) (JO 2007, L 299, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 491/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 (JO 2009, L 154, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1234/2007”), este, ținând seama de data faptelor speței, aplicabil litigiului. Acest din urmă regulament a abrogat, începând cu 1 august 2009, Regulamentul nr. 479/2008.

- 7 Considerentul (3) al Regulamentului nr. 491/2009 prevede:

„În paralel cu negocierile și adoptarea Regulamentului [nr. 1234/2007], Consiliul a început, de asemenea, negocierile privind reforma politicii din sectorul vitivinicol, în prezent finalizată prin adoptarea Regulamentului [nr. 479/2008]. Așa cum se menționează în Regulamentul [nr. 1234/2007], numai acele dispoziții privind sectorul vitivinicol care nu au făcut obiectul unei reforme a politicii au fost integrate inițial în Regulamentul [nr. 1234/2007]. Aceste dispoziții substanțiale care au făcut obiectul unor modificări politice urmau să fie integrate în Regulamentul [nr. 1234/2007] după intrarea lor în vigoare. Deoarece astfel de dispoziții substanțiale au intrat deja în vigoare, sectorul vitivinicol ar trebui în prezent să fie integrat în Regulamentul [nr. 1234/2007] prin introducerea deciziilor privind politicile adoptate în Regulamentul [nr. 479/2008] în cadrul Regulamentului [nr. 1234/2007].”

- 8 Articolul 118b din Regulamentul nr. 1234/2007, intitulat „Definiții”, prevede la alineatul (1):

„În sensul prezentei subsecțiuni, se aplică următoarele definiții:

- (a) «denumire de origine» înseamnă denumirea unei regiuni, a unui loc specific sau, în cazuri excepționale, a unei țări, utilizată pentru a descrie un produs menționat la articolul 118a alineatul (1) care respectă următoarele cerințe:
- (i) calitatea și caracteristicile sale se datorează în mod esențial sau exclusiv unui anumit mediu geografic cu factorii săi naturali și umani;
 - (ii) strugurii din care este produs provin exclusiv din această arie geografică;
 - (iii) este produs în această arie geografică și
 - (iv) este obținut din soiuri de viță-de-vie aparținând speciei *Vitis vinifera*;
- (b) «indicație geografică» înseamnă o indicație referitoare la o regiune, un loc specific sau, în cazuri excepționale, o țară, utilizată pentru a descrie un produs menționat la articolul 118a alineatul (1) care respectă următoarele cerințe:
- (i) posedă o calitate, o reputație sau alte caracteristici specifice care pot fi atribuite zonei geografice respective;
 - (ii) strugurii, în proporție de cel puțin 85 %, provin exclusiv din această arie geografică;
 - (iii) este produs în această arie geografică și
 - (iv) este obținut din soiuri de viță-de-vie aparținând speciei *Vitis vinifera* sau unei încrucișări între *Vitis vinifera* și alte specii din genul *Vitis*.”

9 Articolul 118f din acest regulament, intitulat „Procedura preliminară la nivel național”, prevede la alineatele (1), (6) și (7):

„(1) Cererile de protecție a unei denumiri de origine sau a unei indicații geografice, conform articolului 118b, pentru vinuri provenind din Comunitate fac obiectul unei proceduri preliminare la nivel național, în conformitate cu prezentul articol.

[...]

(6) Statele membre adoptă actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentului articol până la 1 august 2009.

(7) În cazul în care un stat membru nu are legislație națională în ceea ce privește protecția denumirilor de origine și a indicațiilor geografice, acesta poate, doar cu titlu tranzitoriu, să acorde protecție denumirii în cauză în conformitate cu cerințele prezentei subsecțiuni la nivel național, aceasta producând efecte începând de la data la care cererea de protecție este înaintată Comisiei. Această protecție națională cu titlu tranzitoriu încetează la data la care este adoptată o decizie privind înregistrarea sau refuzul în temeiul prezentei subsecțiuni.”

10 Potrivit articolului 118i din regulamentul menționat:

„Pe baza informațiilor de care dispune Comisia, aceasta decide [...] fie acordarea protecției pentru denumirea de origine sau indicația geografică, dacă aceasta îndeplinește condițiile prevăzute în prezenta subsecțiune și este compatibilă cu legislația comunitară, fie respingerea cererii, dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite.”

11 Articolul 118l din Regulamentul nr. 1234/2007, intitulat „Relații cu mărcile comerciale”, prevede la alineatul (1):

„Atunci când o denumire de origine sau o indicație geografică este protejată în temeiul prezentului regulament, înregistrarea unei mărci comerciale corespunzând uneia dintre situațiile menționate la articolul 118m alineatul (2) și care se raportează la un produs aflat într-una dintre categoriile enumerate în anexa XIb este refuzată dacă cererea de înregistrare a mărcii este prezentată după data depunerii în fața Comisiei a cererii de protecție a denumirii de origine sau a indicației geografice și dacă se obține protecția denumirii de origine sau a indicației geografice respective în temeiul cererii.

Mărcile înregistrate cu încălcarea dispozițiilor de la primul paragraf se anulează.”

12 Articolul 118m din acest regulament, intitulat „Protecția”, prevede:

„(1) Denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate pot fi utilizate de orice operator care comercializează un vin produs în conformitate cu caietul de sarcini corespunzător al produsului.

(2) Denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate, precum și vinurile care utilizează aceste denumiri protejate în conformitate cu caietul de sarcini al produsului sunt protejate împotriva:

(a) oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri protejate:

- (i) pentru produse comparabile care nu sunt conforme caietului de sarcini al denumirii protejate sau
- (ii) în măsura în care această utilizare exploatează reputația unei denumiri de origine protejate sau a unei indicații geografice protejate;

(b) utilizării abuzive, imitării sau evocării, chiar dacă originea adevărată a produsului sau a serviciului este indicată sau dacă denumirea protejată este tradusă sau însoțită de expresii precum «stil», «tip», «metodă», «manieră», «imitație», «gust», «similar» sau altele asemenea;

(c) oricărei indicații false sau înșelătoare privind proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, care figurează pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau documentele aferente produsului vinicol respectiv, precum și împotriva împachetării produsului într-un ambalaj de natură să creeze o impresie greșită cu privire la originea acestuia;

(d) oricărei alte practici care poate induce în eroare consumatorul în privința originii reale a produsului.

(3) Denumirile de origine și indicațiile geografice protejate nu pot deveni generice în cadrul Comunității, în sensul articolului 118k alineatul (1).

[...]”

13 Potrivit articolului 118n din regulamentul menționat, intitulat „Registrul”:

„Comisia întocmește și ține la zi un registru electronic al denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate pentru vinuri, care este accesibil publicului.”

14 Articolul 118s din Regulamentul nr. 1234/2007, intitulat „Denumiri de vinuri protejate în prezent”, are următorul cuprins:

„(1) Denumirile de vinuri protejate în conformitate cu articolele 51 și 54 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 [al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole (JO 1999, L 179, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 190)] și cu articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 753/2002 al Comisiei din 29 aprilie 2002 de stabilire a anumitor norme de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului în ceea ce privește descrierea, denumirea, prezentarea și protejarea anumitor produse vitivinicole [(JO 2002, L 118, p. 1)] sunt protejate automat în temeiul prezentului regulament. Comisia le înscrie în registrul prevăzut la articolul 118n din prezentul regulament.

(2) În ceea ce privește denumirile de vinuri protejate menționate la alineatul (1), statele membre transmit Comisiei:

(a) dosarele tehnice [...];

(b) deciziile naționale de aprobare.

(3) Denumirile menționate la alineatul (1) pentru care informațiile menționate la alineatul (2) nu sunt prezentate până la 31 decembrie 2011 pierd protecția în temeiul prezentului regulament. Comisia ia măsurile administrative necesare pentru a radia aceste denumiri din registrul prevăzut la articolul 118n.

(4) Articolul 118r nu se aplică în cazul denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1).

Comisia poate decide, până la 31 decembrie 2014, din inițiativă proprie și în conformitate cu procedura menționată la articolul 195 alineatul (4), anularea protecției denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1), dacă acestea nu întrunesc condițiile prevăzute la articolul 118b [...].”

15 Potrivit articolului 120d din acest regulament, intitulat „Reguli mai restrictive impuse de statele membre”:

„Statele membre pot limita sau exclude utilizarea anumitor practici oenologice și pot impune restricții mai stricte pentru vinuri autorizate conform legislației comunitare și produse pe teritoriile lor, în scopul consolidării menținerii caracteristicilor esențiale ale vinurilor cu denumire de origine protejată sau cu indicație de origine protejată, ale vinurilor spumante și ale vinurilor licoroase.

Statele membre comunică aceste limitări, excluderi și restricții Comisiei, care le aduce la cunoștința celorlalte state membre.”

- 16 La 1 august 2009, conform articolului 118n din Regulamentul nr. 1234/2007, baza de date E-Bacchus a înlocuit publicarea listelor de vinuri de calitate produse în regiuni determinate (v.c.p.r.d.) în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, astfel cum se prevedea la articolul 54 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1493/1999. Această bază de date conține denumirile de origine și indicațiile geografice protejate pentru vinuri care provin din state membre în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007, precum și denumirile de origine și indicațiile geografice pentru vinuri care provin din țări terțe, protejate în temeiul unor acorduri bilaterale încheiate între Uniunea Europeană și aceste țări terțe.

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

- 17 La punctele 1-15 din hotărârea atacată, istoricul litigiului și decizia în litigiu sunt rezumate după cum urmează:

- „1 La 27 octombrie 2006, [Bruichladdich Distillery Co. Ltd (denumită în continuare «Bruichladdich»)] a formulat o cerere de înregistrare a unei mărci [a Uniunii Europene] la [EUIPO], în temeiul Regulamentului [nr. 207/2009].
- 2 Marca a cărei înregistrare s-a solicitat este semnul verbal PORT CHARLOTTE (denumit în continuare «marca contestată»).
- 3 Produsele pentru care s-a solicitat înregistrarea fac parte din clasa 33 în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare, și corespund următoarei descrieri: «Băuturi spirtoase».
- 4 Marca contestată a fost înregistrată la 18 octombrie 2007, sub numărul 5421474, și publicată în *Buletinul mărcilor comunitare* nr. 60/2007 din 29 octombrie 2007.
- 5 La 7 aprilie 2011, [IVDP] a introdus la [EUIPO] o cerere de declarare a nulității mărcii contestate, în temeiul articolului 53 alineatul (1) litera (c) coroborat cu articolul 8 alineatul (4), în temeiul articolului 53 alineatul (2) litera (d) și al articolului 52 alineatul (1) litera (a) coroborat cu articolul 7 alineatul (1) literele (c) și (g) din Regulamentul nr. 207/2009, în măsura în care marca menționată desemna produsele vizate la punctul 3 de mai sus.
- 6 Ca răspuns la cererea de declarare a nulității, [Bruichladdich] a limitat lista produselor pentru care era înregistrată marca contestată la produsele corespunzătoare următoarei descrieri: «Whisky».
- 7 În susținerea cererii de declarare a nulității, [IVDP] a invocat denumirile de origine „[P]orto” și „[P]ort”, care [...] ar fi protejate, pe teritoriul tuturor statelor membre, de mai multe dispoziții din dreptul portughez și de articolul 118m alineatul (2) din Regulamentul [nr. 1234/2007] [...]
- 8 Prin decizia din 30 aprilie 2013, divizia de anulare a respins cererea de declarare a nulității.
- 9 La 22 mai 2013, [IVDP] a formulat o cale de atac la [EUIPO] împotriva deciziei diviziei de anulare în temeiul articolelor 58-64 din Regulamentul nr. 207/2009.
- 10 Prin [decizia în litigiu], Camera a patra de recurs a [EUIPO] a respins calea de atac.
- 11 În primul rând, camera de recurs a respins motivul întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) din același regulament, în esență pentru motivul că protecția denumirilor de origine pentru vinuri era guvernată exclusiv de Regulamentul nr. [1234/2007] și, prin urmare, ținea de competența exclusivă a Uniunii Europene. [...]

- 12 În plus, aceste indicații geografice ar fi protejate doar pentru vinuri și, prin urmare, pentru produse care nu sunt nici identice, nici comparabile cu un produs denumit «whisky», și anume o băutură spirtoasă cu un aspect și cu un grad de alcool diferite, care nu pot respecta caietul de sarcini pentru un vin în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (i) din Regulamentul nr. [1234/2007]. În măsura în care [IVDP] a invocat reputația denumirilor de origine menționate, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din același regulament, camera de recurs a considerat că marca contestată nu «utiliz[a]», nici nu «evoc[a]» indicațiile geografice «porto» sau «port», astfel încât nu era necesar să se verifice dacă acestea se bucurau de renume. [...] Consumatorul portughez ar cunoaște faptul că «termenul geografic este de fapt „Oporto” sau „Porto” și că „Port” este doar forma sa prescurtată, utilizată pe etichetele de sticle de vin pentru a desemna tipul de vin protejat de această indicație geografică» (punctele 19-26 din decizia [în litigiu]).
- 13 În această privință, camera de recurs a respins argumentul [IVDP] potrivit căruia protecția în temeiul articolului 118m alineatul (2) din Regulamentul nr. [1234/2007] ar trebui extinsă asupra oricărui semn «care include» termenul «port». Nu ar exista nici o «evocare» a unui vin de Porto în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (b) din același regulament, întrucât whisky-ul este un produs diferit și niciun element al mărcii contestate nu conține o indicație potențial înșelătoare. Prin urmare, potrivit camerei de recurs, fără să fie necesar să se aprecieze dacă marca contestată se bucură sau nu se bucură de renume, calea de atac nu ar putea fi admisă în temeiul dispozițiilor dreptului Uniunii prin care se protejează indicațiile geografice pentru vinuri (punctele 27-29 din decizia [în litigiu]).
- 14 În al doilea rând, camera de recurs a respins motivul întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul nr. 207/2009, întemeiat pe preținsele denumiri de origine «[P]orto» și «[P]ort» înregistrate la Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) la 18 martie 1983, sub numărul 682, conform Aranjamentului de la Lisabona. [...]
- 15 În al treilea rând, camera de recurs a respins motivele întemeiate pe încălcarea articolului 52 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 7 alineatul (1) literele (c) și (g) din același regulament. [...]

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 15 septembrie 2014, IVDP a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu.
- 19 În susținerea acțiunii, IVDP a invocat șase motive, dintre care un motiv de fapt și cinci motive de drept.
- 20 În scopul prezentului recurs, sunt pertinente cel de al treilea motiv, întemeiat pe faptul că camera de recurs ar fi considerat în mod eronat că protecția denumirilor de origine pentru vinuri era reglementată exclusiv de Regulamentul nr. 1234/2007, iar nu și de dreptul național, primul aspect al celui de al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) din același regulament, întrucât camera de recurs ar fi omis să aplice normele pertinente ale dreptului portughez, și cel de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 118m alineatul (2) din Regulamentul nr. 1234/2007, întrucât camera de recurs ar fi considerat în mod eronat că înregistrarea sau utilizarea mărcii contestate nu constituia nici o utilizare, nici o evocare a denumirii de origine „Porto” sau „Port”, astfel încât nu era necesar să se verifice renumele acesteia.

- 21 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis al treilea motiv și primul aspect al celui de al patrulea motiv, în măsura în care criticau în esență camera de recurs că nu a aplicat normele pertinente ale dreptului portughez în materie de protecție a denumirilor de origine „Porto” sau „Port” și a respins celelalte motive.
- 22 Prin urmare, Tribunalul a anulat decizia în litigiu.

Procedura în fața Curții și concluziile părților

- 23 Prin cererea introductivă din 22 ianuarie 2016, EUIPO a formulat un recurs împotriva hotărârii atacate. Prin înscrisul separat din 27 mai 2016, IVDP a formulat recurs incident împotriva aceleiași hotărâri.
- 24 Prin Ordonanța președintelui Curții din 7 iulie 2016, s-a admis cererea de intervenție formulată de Republica Portugheză în susținerea concluziilor IVDP.
- 25 Prin Ordonanța președintelui din 12 august 2016, s-a admis cererea de intervenție formulată de Comisia Europeană în susținerea concluziilor EUIPO în cadrul procedurii orale.
- 26 Prin recursul formulat, EUIPO solicită Curții:
- admiterea recursului în totalitate;
 - anularea hotărârii atacate și
 - obligarea IVDP la plata cheltuielilor de judecată efectuate de EUIPO.
- 27 IVDP solicită Curții:
- respingerea recursului în totalitate;
 - confirmarea hotărârii atacate și
 - obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată efectuate de IVDP în procedura aflată pe rolul EUIPO, al camerei de recurs, precum și al Tribunalului și al Curții.
- 28 Bruichladdich solicită Curții anularea hotărârii atacate și obligarea IVDP la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri.
- 29 Republica Portugheză solicită Curții respingerea recursului și obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată.
- 30 Prin recursul incident formulat, IVDP solicită Curții:
- admiterea recursului incident în totalitate;
 - anularea în parte a hotărârii atacate și
 - obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată efectuate de IVDP în calitate de recurentă în recursul incident.
- 31 EUIPO solicită Curții:
- respingerea recursului incident;

- confirmarea recursului formulat de EUIPO;
 - obligarea IVDP la plata cheltuielilor de judecată efectuate de EUIPO în cadrul recursului incident.
- 32 Bruichladdich solicită Curții respingerea recursului incident în totalitate și obligarea IVDP la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri.

Cu privire la recursul principal și la recursul incident

Argumentele părților

Cu privire la recursul principal

- 33 În susținerea recursului formulat, EUIPO invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 53 alineatul (2) litera (d) din acest regulament.
- 34 Prin intermediul acestui motiv, EUIPO arată că Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 41 din hotărârea atacată, „că, în ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului [nr. 1234/2007], articolul 118m alineatele (1) și (2) [din acest regulament] reglementează, în mod uniform și exclusiv, atât autorizarea, cât și limitele, respectiv interdicția utilizării comerciale a denumirilor de origine protejate [...] de dreptul Uniunii”. EUIPO susține că Tribunalul a săvârșit însă o eroare de drept prin faptul că a statuat, la punctul 44 din această hotărâre, că asemenea denumiri de origine puteau beneficia totuși de o protecție suplimentară acordată potrivit legislației naționale, care ar putea fi întemeiată pe articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul nr. 207/2009.
- 35 Statuând astfel, Tribunalul nu ar fi respectat principiile consacrate atât de Tratatul FUE, care prevede că exercitarea competenței statelor membre este supusă condiției ca Uniunea să nu fi exercitat propria competență, cât și de jurisprudența Curții. Astfel, caracteristicile și obiectivele Regulamentului nr. 510/2006, pe care s-a întemeiat Curtea în Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), pentru a considera că regimul de protecție prevăzut de acest din urmă regulament prezenta caracter exhaustiv, ar fi similare cu cele ale Regulamentelor nr. 1234/2007 și nr. 479/2008. Pe de altă parte, dispozițiile de fond ale acestor regulamente ar fi în mare parte identice.
- 36 EUIPO susține de asemenea că legiuitorul Uniunii instituise, pentru denumirile de origine care intră în domeniul de aplicare al Regulamentelor nr. 1234/2007 și nr. 479/2008, un regim de protecție a acestor denumiri în sectorul vitivinicol doar la nivelul dreptului Uniunii. Singura excepție ar privi regimul tranzitoriu de protecție a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice existent în statele membre.
- 37 EUIPO susține că, dacă la punctul 38 din hotărârea atacată, Tribunalul a admis în mod expres aplicarea prin analogie a principiilor consacrate prin Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), trebuie dedus de aici, contrar celor decise de Tribunal la punctul 44 din această hotărâre, că caracterul exhaustiv al regimului de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007 exclude posibilitatea de a acorda o protecție suplimentară care ar veni să o completeze sau să o suplinească pe cea acordată în temeiul regulamentului menționat.
- 38 IVDP susține că rezultă în mod clar din cuprinsul punctelor 38 și 41 din hotărârea atacată că protecția acordată denumirilor de origine și indicațiilor geografice protejate de Regulamentul nr. 1234/2007 este reglementată exclusiv de acest regulament. În schimb, nu se poate deduce din această hotărâre că regimul de protecție instituit prin acest regulament este exhaustiv și se opune aplicării sau instituirii oricărui alt regim de protecție.

- 39 Astfel, protecția acordată de Regulamentul nr. 1234/2007 nu s-ar opune nici întinderii, nici naturii protecției acordate de Regulamentul nr. 207/2009, în special protecția care rezultă din articolul 53 alineatul (1) litera (c) din acest regulament, coroborat cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 53 alineatul (2) litera (d) din același regulament.
- 40 Potrivit IVDP, Tribunalul putea, fără să afecteze aprecierea sa de o eroare de drept sau de o contradicție a motivării, să aprecieze că protecția acordată de Regulamentul nr. 1234/2007 denumirilor de origine ale vinurilor era exclusivă și putea fi totuși completată de protecția acordată drepturilor anterioare în temeiul dreptului național, în sensul articolului 8 alineatul (4) din Regulamentul nr. 207/2009, pentru motivul că aceste norme ar avea domenii de aplicare diferite și autonome.
- 41 IVDP contestă deopotrivă pretinsul paralelism între Regulamentul nr. 510/2006 și Regulamentul nr. 1234/2007 efectuat de EUIPO și, prin urmare, aplicarea în privința denumirilor de origine ale vinurilor a principiilor enunțate de Curte în Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), în legătură cu denumirile de origine ale produselor alimentare.
- 42 IVDP amintește că, deși decurge din cuprinsul punctului 114 din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), că Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO 1992, L 208, p. 1) și Regulamentul nr. 510/2006 au drept scop să prevadă un regim de protecție uniform și exhaustiv, această exclusivitate nu se opune însă aplicării unui regim de protecție a denumirilor geografice care se situează în afara domeniului de aplicare al acestor regulamente.
- 43 IVDP arată că, dacă legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să stabilească un regim de protecție exhaustiv și exclusiv, aceasta ar reieși explicit din modul de redactare a dispozițiilor care instituie acest regim. Ar fi, în această privință, semnificativi termenii utilizați în considerentul (6) al Regulamentului nr. 510/2006 sau la articolul 1 și la articolul 92 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecție comunitară a soiurilor de plante (JO 1994, L 227, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 15, p. 197).
- 44 IVDP arată, în plus, că considerentul (28) al Regulamentului nr. 479/2008 arată că, pentru a menține caracteristicile specifice ale vinurilor cu denumire de origine sau cu indicație geografică, „statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a pune în aplicare norme mai restrictive în acest sens”.
- 45 Bruichladdich susține că, astfel cum ar fi admis Tribunalul la punctul 38 din hotărârea atacată, jurisprudența constantă a Curții referitoare la caracterul exclusiv al Regulamentului nr. 510/2006 cu privire la indicațiile de origine pentru produsele alimentare se aplică *mutatis mutandis* în privința Regulamentului nr. 1234/2007 în ceea ce privește denumirile de origine ale vinurilor. Astfel, aceste regulamente ar cuprinde dispoziții similare, în special în materie de procedură a înregistrării sau de întindere a protecției.
- 46 De asemenea, orice posibilitate a statelor membre de a acorda o protecție specifică în temeiul altor norme ar trebui să se întemeieze pe norme exprese. Bruichladdich arată că statele membre nu dispun în prezent de posibilitatea de a acorda o protecție temporară națională unei denumiri de origine în așteptarea deciziei Comisiei cu privire la cererea de înregistrare a acesteia la nivelul Uniunii.
- 47 Pe de altă parte, articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul nr. 207/2009 nu ar putea fi calificat drept „derogare expresă”, din moment ce conține dispoziții generale și nu vizează decât legislația națională „aplicabilă” semnului anterior invocat.
- 48 În schimb, Republica Portugheză susține că trebuie respinsă interpretarea potrivit căreia protecția denumirilor de origine ale vinurilor este exhaustivă și se opune unei protecții suplimentare la nivelul dreptului național al statelor membre.

- 49 În sfârșit, în cadrul ședinței în fața Curții, Comisia a susținut că regimul de protecție a denumirilor de origine în sectorul vitivinicol, astfel cum a fost prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007, are un caracter exhaustiv excluzând orice protecție a acestora de către dreptul național al statelor membre.

Cu privire la recursul incident

- 50 În susținerea recursului incident formulat, IVDP invocă trei motive.
- 51 Prin intermediul primului motiv al recursului incident, vizând contestarea punctelor 38 și 41 din hotărârea atacată, IVDP susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, statuând că articolul 118m alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1234/2007 reglementează, în mod uniform și exclusiv, atât autorizarea, cât și limitele, respectiv interdicția utilizării comerciale a denumirilor de origine protejate și a indicațiilor geografice protejate de dreptul Uniunii. Potrivit IVDP, nu aceasta este situația, pentru motivul că analogia stabilită în această privință între Regulamentul nr. 510/2006 și Regulamentul nr. 1234/2007 este lipsită de fundament.
- 52 Referitor la acest aspect, IVDP se întemeiază pe argumentele sale dezvoltate în cadrul recursului principal formulat de EUIPO, potrivit cărora protecția denumirilor de origine ale vinurilor nu este reglementată exclusiv de Regulamentul nr. 1234/2007, ci intră deopotrivă în domeniul de aplicare al dreptului național. În susținerea acestor argumente, IVDP arată că principiile consacrate la punctul 114 din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), privind întinderea regimului de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006, nu pot fi extinse la regimul de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007, ținând seama de obiectivele și de caracteristicile sensibil diferite ale acestor două regulamente.
- 53 Prin intermediul celui de al doilea motiv al recursului său incident, IVDP reproșează Tribunalului că a respins în mod eronat, la punctele 68-73 din hotărârea atacată, cea de a doua obiecție a celui de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv al acțiunii formulate, întemeiată pe încălcarea articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007, pentru motivul că marca contestată nu utilizează denumirea de origine protejată „Porto” sau „Port” al cărei titular este IVDP, nici nu o evoca, astfel încât nu era necesar să se verifice renumele acestei denumiri de origine.
- 54 IVDP susține că Tribunalul a săvârșit o eroare considerând, la punctul 71 din hotărârea atacată, să semnificația primară a termenului „port” într-o varietate de limbi europene, inclusiv limbile engleză și portugheză, este cea a unui port, și anume a unui loc situat la malul mării sau al unui fluviu. Astfel, în limba portugheză, cuvântul „port” nu ar exista, termenul folosit pentru a desemna un port fiind „porto”. În această limbă, cuvântul „port” nu ar constitui decât o formă printre altele a denumirii de origine protejate „Porto”.
- 55 IVDP contestă deopotrivă aprecierea Tribunalului, efectuată la punctul 71 menționat, potrivit căreia semnul „PORT CHARLOTTE” „ar fi înțeles de publicul relevant ca desemnând un port care are numele unui personaj denumit Charlotte, fără să se stabilească o legătură directă cu denumirea de origine «[P]orto» sau «[P]ort» sau un vin de Porto”.
- 56 Includerea termenului „Port” în marca contestată ar constitui o imitare sau o evocare a denumirii de origine protejate „Port”, astfel încât, în calitate de titular al acestei denumiri de origine, IVDP trebuia să poată fi protejat împotriva utilizării acestei mărci în temeiul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007.

- 57 Prin intermediul celui de al treilea motiv al recursului său incident, IVDP reproșează Tribunalului că a respins, la punctele 74-77 din hotărârea atacată, cea de a treia obiecție a celui de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv al acțiunii formulate, statuând că utilizarea mărcii contestate nu constituia o „utilizare abuzivă, [o] imitare sau [o] evocare” a denumirii de origine protejate „Porto” sau „Port”, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007.
- 58 În susținerea acestui al treilea motiv, IVDP se referă la argumentele sale dezvoltate în cadrul celui de al doilea motiv al recursului incident, din moment ce consideră că Tribunalul s-a întemeiat, la punctul 75 din această hotărâre, în esență pe aceleași considerații ca cele care figurează la punctul 71 din hotărârea menționată vizat de al doilea motiv.
- 59 În temeiul aceluiași argumente, IVDP contestă deopotrivă aprecierea Tribunalului, efectuată la punctul 76 din hotărârea atacată, potrivit căreia, „pentru motivele prezentate la punctul 71 [din această hotărâre], deși termenul «port» face parte integrantă din marca contestată, consumatorul mediu, chiar presupunând că este de origine portugheză sau are portugheza ca limbă maternă, atunci când se va afla în fața unui whisky care poartă marca menționată, nu îl va asocia cu un vin de Porto care beneficiază de denumirea de origine în cauză”.
- 60 Nu ar fi corectă nici aprecierea Tribunalului, care figurează la punctul 76 din hotărârea atacată, potrivit căreia acest consumator nu ar asocia un whisky care poartă marca contestată unui vin de Porto care beneficiază de denumirea menționată ca urmare a diferențelor semnificative între caracteristicile specifice acestor două tipuri de băuturi în ceea ce privește în special ingredientele, conținutul de alcool și gustul.
- 61 În orice caz, astfel cum IVDP ar fi susținut deja în fața Tribunalului, deși whisky-ul și vinul de Porto sunt băuturi în mod clar diferite, ar fi vorba deopotrivă despre produse comparabile.
- 62 Referitor la primul motiv al recursului incident, EUIPO se referă la argumentele dezvoltate deja în susținerea recursului său.
- 63 EUIPO susține că al doilea și al treilea motiv ale recursului incident, din moment ce nu privesc decât argumente referitoare la aprecierea de fapt a speței și nu invocă niciun aspect de drept, trebuie declarate inadmisibile.
- 64 Prin intermediul acestor motive, IVDP nu ar urmări să demonstreze că Tribunalul a efectuat o apreciere eronată a criteriilor pertinente din punct de vedere juridic în scopul aplicării articolului 118m din Regulamentul nr. 1234/2007, ci ar contesta aprecierea situației de fapt a speței efectuată de Tribunal și, în special, pe cea privind aspectele dacă marca contestată evocă denumirea de origine „Port” și dacă whisky-ul și vinul de Porto sunt produse comparabile.
- 65 EUIPO arată că, în cadrul celui de al doilea și al celui de al treilea motiv ale recursului său incident, IVDP nu reproșează Tribunalului nicio denaturare a elementelor de fapt.
- 66 Pe de altă parte, acesta arată că Tribunalul a aplicat criteriile juridice adecvate din moment ce, potrivit unei jurisprudențe constante, noțiunea „evocare” acoperă o ipoteză în care termenul utilizat pentru a desemna un produs încorporează o parte a unei denumiri protejate, astfel încât consumatorul, în prezența denumirii produsului, este determinat să se gândească, drept imagine de referință, la marfa care beneficiază de această denumire (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, punctul 21 și jurisprudența citată).

- 67 Bruichladdich susține că primul motiv al recursului incident trebuie respins întrucât ar decurge din jurisprudența Curții, referitoare la Regulamentul nr. 510/2006, că sistemul de protecție instituit de acest regulament pentru denumirile de origine ale produselor alimentare este exhaustiv. În consecință, dacă un produs se află în domeniul de aplicare al legislației Uniunii în materie de indicații geografice, orice protecție națională paralelă sau similară ar trebui să înceteze.
- 68 În schimb, această societate consideră că exclusivitatea sistemului de protecție prevăzut de dreptul Uniunii nu exclude orice protecție națională a indicațiilor geografice. Astfel, o asemenea protecție națională ar rămâne posibilă în ceea ce privește indicațiile geografice care nu intră în domeniul de aplicare al legislației Uniunii în cauză. Nu acesta ar fi însă cazul denumirii de origine „Porto” sau „Port”, din moment ce aceasta este protejată în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007.
- 69 Bruichladdich susține că, de asemenea, cel de al doilea și cel de al treilea motiv ale recursului incident nu sunt întemeiate.
- 70 Aceasta apreciază că Tribunalul a considerat în mod întemeiat că marca contestată nu încalca articolul 118m alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1234/2007. Ar fi de asemenea întemeiată aprecierea Tribunalului referitoare la lipsa riscului de confuzie în percepția publicului relevant al Uniunii între produsele desemnate de marca contestată și vinurile care beneficiază de denumirea de origine „Porto”.
- 71 În această privință, Bruichladdich arată în special că denumirea de origine protejată „Porto” sau „Port” este percepută ca făcând referire la o parte a teritoriului portughez, și anume regiunea în care sunt produse vinurile vândute sub această denumire. În schimb, marca contestată ar face referire nu la această regiune, ci la un loc aproape de mare, dat fiind că cuvântul „port” este un termen din limba engleză care face trimitere la un loc amenajat pe un litoral destinat primirii vapoarelor. În semnul compus „PORT CHARLOTTE”, al doilea semn „CHARLOTTE”, care ar fi elementul dominant prin dimensiunea și prin caracterul său distinctiv, ar fi interpretat imediat ca un prenume feminin. Pentru acest motiv, primul semn, utilizat în mod curent pentru mai multe produse, printre care băuturile alcoolice, nu ar servi decât să caracterizeze un tip de loc.
- 72 În orice caz, produsele în cauză, și anume vinul de Porto și whisky-ul, ar fi suficient de diferite în ceea ce privește în special ingredientele, conținutul de alcool și gustul.

Aprecierea Curții

Cu privire la primul motiv al recursului incident

- 73 Trebuie să se examineze în primul rând primul motiv al recursului incident formulat de IVDP.
- 74 Acest motiv vizează punctele 38 și 41 din hotărârea atacată prin care Tribunalul a statuat după cum urmează:
- „38 [...] în conformitate cu spiritul și cu sistemul cadrului de reglementare unic al politicii agricole comune [considerentul (1) al Regulamentului nr. 491/2009; a se vedea de asemenea în acest sens și prin analogie cu Regulamentul nr. 510/2006 Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 107 și următoarele], în ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului nr. [1234/2007], condițiile exacte și întinderea acestei protecții sunt stabilite exclusiv la articolul 118m alineatele (1) și (2) din același regulament.

[...]

- 41 Trebuie să se concluzioneze că, în ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului nr. [1234/2007], articolul 118m alineatele (1) și (2) reglementează, în mod uniform și exclusiv, atât autorizarea, cât și limitele, respectiv interdicția utilizării comerciale a denumirilor de origine protejate și a indicațiilor geografice protejate de dreptul Uniunii, astfel încât, în acest context precis, nu este necesară aplicarea de către camera de recurs a condițiilor de protecție specific stabilite în normele relevante ale dreptului portughez care erau la originea înscrierii denumirilor de origine «[P]orto» sau «[P]ort» în baza de date E-Bacchus.”
- 75 Contrar celor susținute de IVDP, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare prin aplicarea în privința regimului prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007 a principiilor degajate de Curte în Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), în ceea ce privește caracterul uniform și exclusiv al regimului de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006.
- 76 Astfel, deși regimul de protecție instituit de Regulamentul nr. 1234/2007 nu este, desigur, identic cu cel prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006, Tribunalul putea să aprecieze în mod întemeiat că aceste două regimuri prezentau în esență același caracter, din moment ce obiectivele și caracteristicile lor erau comparabile, astfel cum a arătat deopotrivă avocatul general la punctul 63 din concluzii.
- 77 Cu scopul de a examina obiectivele regimului de protecție al Regulamentului nr. 1234/2007, trebuie să se facă trimitere la considerentele Regulamentului nr. 479/2008, din moment ce Regulamentul nr. 491/2009, care a modificat Regulamentul nr. 1234/2007 în versiunea sa anterioară, s-a limitat în esență să încorporeze în acesta din urmă dispozițiile referitoare la denumirile de origine și la indicațiile geografice în sectorul vitivinicol care fuseseră introduse prin Regulamentul nr. 479/2008.
- 78 În această privință, reiese din vizele Regulamentului nr. 479/2008 că acesta, precum Regulamentul nr. 510/2006, a fost adoptat în temeiul dispozițiilor Tratatului CE în materie de politică agricolă comună.
- 79 Referitor la obiectivele acestor instrumente, considerentul (27) al acestui regulament prevede că regimul de protecție în cauză urmărește să permită consumatorilor să identifice, prin denumiri de origine protejate și prin indicații geografice protejate, vinurile denumite „de calitate”. În acest scop, același considerent arată că ar trebui ca cererile de astfel de indicații geografice să fie examinate în conformitate cu politica orizontală a Uniunii referitoare la calitatea produselor alimentare, altele decât vinurile și băuturile spirtoase, definită în Regulamentul nr. 510/2006.
- 80 În plus, este necesar să se constate că obiectivele Regulamentului nr. 1234/2007 sunt similare celor vizate de Regulamentul nr. 510/2006, pe care Curtea le-a expus la punctele 110-113 din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521). În această hotărâre, Curtea a considerat că indicația geografică înregistrată în temeiul Regulamentului nr. 510/2006 oferea o garanție de calitate consumatorilor în ceea ce privește produsele care purtau respectiva indicație.
- 81 Referitor la acest aspect, Curtea a amintit că denumirile de origine intră în sfera drepturilor de proprietate industrială și comercială. Reglementarea aplicabilă îi protejează pe beneficiarii lor împotriva unei utilizări abuzive a denumirilor respective de către terții care urmăresc să profite de pe urma reputației pe care au dobândit-o acestea. Ele urmăresc să garanteze că un produs care poartă o denumire de origine provine dintr-o anumită zonă geografică și prezintă anumite caracteristici specifice. Ele pot beneficia de o largă reputație în rândul consumatorilor și pot constitui pentru producătorii care îndeplinesc condițiile pentru a le utiliza un mijloc esențial de a-și câștiga o clientelă. Reputația denumirilor de origine este în funcție de imaginea de care se bucură acestea în fața consumatorilor. Această imagine depinde ea însăși, în esență, de caracteristicile specifice și, mai general, de calitatea produsului. Aceasta din urmă este cea pe care se bazează, în definitiv, reputația produsului. În percepția consumatorului, legătura dintre reputația producătorilor și calitatea produselor

depinde, în plus, de convingerea că produsele vândute sub denumirea de origine sunt autentice (Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 110 și jurisprudența citată).

- 82 Rezultă că Regulamentul nr. 1234/2007 constituie un instrument al politicii agricole comune care urmărește în esență să garanteze consumatorilor că produsele agricole care poartă o indicație geografică înregistrată în temeiul acestui regulament prezintă, datorită provenienței dintr-o zonă geografică determinată, anumite caracteristici specifice și, prin urmare, oferă o garanție de calitate datorată provenienței lor geografice în scopul de a permite operatorilor agricoli care au acceptat să facă eforturi calitative reale să obțină în schimb venituri sporite și de a împiedica terții să profite în mod abuziv de reputația ce decurge din calitatea acestor produse (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 111).
- 83 Or, dacă statele membre ar avea posibilitatea să permită producătorilor să utilizeze pe teritoriile lor naționale una dintre mențiunile sau unul dintre simbolurile pe care Regulamentul nr. 1234/2007 le rezervă denumirilor înregistrate în temeiul acestui regulament, pe baza unui titlu național care ar putea răspunde unor cerințe mai puțin stricte decât cele impuse în cadrul regulamentului menționat pentru produsele în cauză, ar exista riscul să nu fie asigurată garanția de calitate menționată, care constituie funcția esențială a titlurilor conferite în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007. A conferi o asemenea posibilitate acestor producători naționali ar risca totodată să compromită realizarea unei concurențe libere și nedenaturate pe piața internă între producătorii de produse care poartă aceste mențiuni sau aceste simboluri și ar putea, în special, să aducă atingere drepturilor care trebuie rezervate producătorilor ce au acceptat să facă eforturi calitative reale pentru a putea utiliza o indicație geografică înregistrată în temeiul acestui regulament (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 112).
- 84 Riscul de a aduce atingere obiectivului principal urmărit de Regulamentul nr. 1234/2007, care constă în asigurarea calității produselor agricole vizate, este cu atât mai important cu cât, spre deosebire de mărci, legiuitorul Uniunii nu a adoptat până în prezent nicio măsură de armonizare a eventualelor sisteme naționale de protecție a indicațiilor geografice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 113).
- 85 Este necesar să se constate în continuare că specificitățile regimului de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007 sunt similare celor instituite de Regulamentul nr. 510/2006 și care sunt expuse la punctul 115 și următoarele din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521).
- 86 În primul rând, spre deosebire de alte regimuri ale dreptului Uniunii de protecție a drepturilor de proprietate industrială și comercială, precum cele referitoare la marca Uniunii Europene, prevăzute de Regulamentul nr. 207/2009, sau cele referitoare la soiurile de plante prevăzute de Regulamentul nr. 2100/94, procedura de înregistrare a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice potrivit Regulamentului nr. 1234/2007 este întemeiată pe o partajare a competențelor între statul membru în cauză și Comisie, dat fiind că decizia de înregistrare a unei denumiri nu poate fi luată de Comisie decât dacă statul membru în cauză a făcut o cerere în acest sens și că o astfel de cerere nu poate fi făcută decât dacă statul membru a verificat dacă aceasta este justificată (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 116).
- 87 Procedurile naționale de înregistrare sunt, așadar, integrate în procedura decizională la nivelul Uniunii și constituie o parte esențială a acesteia. Ele nu pot exista în afara regimului de protecție al Uniunii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 117).

- 88 În ceea ce privește procedura de înregistrare, este de asemenea revelator faptul că articolul 118f alineatul (7) din Regulamentul nr. 1234/2007, dispoziție identică în esență cu articolul 38 alineatul (7) din Regulamentul nr. 479/2008, prevede că statele membre pot acorda, doar cu titlu provizoriu, o protecție națională unei denumiri până la adoptarea de către Comisie a unei decizii cu privire la cererea de înregistrare [a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 5 alineatul (6) din Regulamentul nr. 510/2006, Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 118].
- 89 Din această dispoziție rezultă că, în cadrul sistemului instituit prin Regulamentul nr. 1234/2007, atunci când statele membre dispun de competența de a lua decizii, chiar provizorii, care derogă de la dispozițiile regulamentului amintit, această competență rezultă din norme exprese [a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 5 alineatul (6) din Regulamentul nr. 510/2006, Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 119].
- 90 În plus, o dispoziție de acest tip nu ar avea niciun efect util dacă statele membre ar putea să mențină propriile sisteme de protecție a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice în sensul Regulamentelor nr. 1234/2007 și nr. 479/2008 și să le permită să coexiste cu cel care rezultă din aceste regulamente (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 120).
- 91 În al doilea rând, caracterul exhaustiv al regimului de protecție instituit prin Regulamentele nr. 1234/2007 și nr. 479/2008 este atestat și de dispozițiile tranzitorii prevăzute pentru denumirile geografice existente precum denumirea de origine „Porto” sau „Port” (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 121).
- 92 Astfel, articolul 118s din Regulamentul nr. 1234/2007, dispoziție în esență identică cu articolul 51 din Regulamentul nr. 479/2008, prevede un sistem tranzitoriu de protecție care vizează să mențină, pentru motive de securitate juridică, protecția denumirilor de vinuri prevăzută deja anterior datei de 1 august 2009 în dreptul intern. Acest sistem tranzitoriu este, astfel cum reiese din modul de redactare a articolului 118s alineatul (1) din Regulamentul nr. 1234/2007, organizat la nivelul Uniunii potrivit Regulamentului nr. 1493/1999 și acordat în mod automat denumirilor de vinuri protejate deja în aplicarea, în special, a acestui regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 februarie 2014, Ungaria/Comisia, C-31/13 P, EU:C:2014:70, punctul 58).
- 93 În plus, articolul 118s alineatul (4) din Regulamentul nr. 1234/2007 prevede că, până la 31 decembrie 2014, Comisia putea retrage respectiva protecție automată a denumirilor de vinuri, din inițiativă proprie, dacă acestea nu întruneau condițiile prevăzute la articolul 118b din regulamentul menționat.
- 94 Or, un asemenea regim de protecție tranzitoriu a denumirilor de origine și a indicațiilor geografice existente ar fi lipsit de rațiunea de a fi dacă regimul de protecție a unor astfel de denumiri prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007 ar prezenta un caracter neexhaustiv, ceea ce ar însemna că statele membre ar păstra în orice caz posibilitatea de a le menține fără limită de timp (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 128).
- 95 În plus, deși, desigur, considerentul (28) al Regulamentului nr. 479/2008 prevede că, „pentru a menține caracteristicile calitative specifice ale vinurilor cu denumire de origine sau cu indicație geografică, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a pune în aplicare norme mai restrictive în acest sens”, totuși, astfel cum a arătat și avocatul general la punctul 74 din concluzii, acest considerent vizează doar articolul 28 din regulamentul menționat, intitulat „Reguli mai restrictive impuse de statele membre”, care nu privește decât practicile enologice.

- 96 De asemenea, în mod întemeiat a statuat Tribunalul, la punctele 38 și 41 din hotărârea atacată, că, în ceea ce privește denumirile de origine „Porto” sau „Port” protejate în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007, acest regulament cuprinde un regim de protecție uniform și exclusiv, astfel încât nu era necesară aplicarea de către camera de recurs a normelor relevante ale dreptului portughez care erau la originea înscrierii respectivelor denumiri de origine în baza de date E-Bacchus.
- 97 Prin urmare, primul motiv al recursului incident trebuie respins.

Cu privire la motivul unic al recursului principal

- 98 Prin intermediul unicului motiv invocat în cadrul recursului principal, întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) și cu articolul 53 alineatul (2) litera (d) din acest regulament, EUIPO contestă punctul 44 din hotărârea atacată prin care Tribunalul a statuat următoarele:

„Referitor la pretinsul caracter exhaustiv al protecției conferite în temeiul articolului 118m alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. [1234/2007], astfel cum este recunoscut de camera de recurs și invocat de [EUIPO], trebuie arătat că nu reiese nici din dispozițiile Regulamentului nr. [1234/2007], nici din cele ale Regulamentului nr. 207/2009 că protecția în temeiul primului regulament trebuie interpretată ca fiind exhaustivă în sensul că nu poate fi completată, în afara propriului domeniu de aplicare, de un alt regim de protecție. Dimpotrivă, rezultă din modul de redactare univocă a articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) din acesta, precum și din modul de redactare a articolului 53 alineatul (2) litera (d) din același regulament că respectivele cauze de nulitate se pot întemeia, în mod alternativ sau cumulativ, pe drepturi anterioare «conform legislației [Uniunii] sau dreptului intern care îi reglementează protecția». În consecință, protecția conferită denumirilor de origine și indicațiilor geografice (protejate) în temeiul Regulamentului nr. [1234/2007], cu condiția ca acestea să constituie «drepturi anterioare» în sensul dispozițiilor citate anterior ale Regulamentului nr. 207/2009, poate fi completată de dreptul național relevant care acordă o protecție suplimentară.”

- 99 Decurge din respingerea primului motiv al recursului incident că Tribunalul, fără a săvârși o eroare de drept, întemeindu-se pe interpretarea efectuată de Curte la punctul 107 și următoarele din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), a dispozițiilor referitoare la regimul de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006, a statuat în esență la punctele 38 și 41 din hotărârea atacată că regimul de protecție a denumirilor de origine „Porto” sau „Port”, astfel cum este prevăzut la articolul 118m alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1234/2007, avea, pentru denumirile de origine care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, un caracter uniform și exclusiv.
- 100 Or, trebuie amintit că, în Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), Curtea a considerat că regimul de protecție a denumirilor de origine prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006 trebuia interpretat în sensul că prezenta un caracter în același timp uniform și exhaustiv.
- 101 În consecință acestui caracter exhaustiv al regimului de protecție menționat, Curtea a considerat că Regulamentul nr. 510/2006 trebuia interpretat de asemenea în sensul că se opunea aplicării unui regim de protecție prevăzut de tratatele încheiate între două state membre care conferă unei denumiri, recunoscută potrivit dreptului unui stat membru ca fiind o denumire de origine, o protecție într-un alt stat membru în care această protecție este efectiv solicitată, deși această denumire de origine nu a făcut obiectul unei cereri de înregistrare în temeiul regulamentului menționat.

- 102 Nu reiese de altfel din Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521), că consecința astfel dedusă de Curte cu privire la caracterul exhaustiv al regimului de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 510/2006 nu ar acoperi ipoteza în care regimul de drept național în cauză ar acorda o protecție „suplimentară” unei indicații geografice sau unei denumiri de origine protejate, și anume o protecție consolidată sau o protecție de nivel superior celei care ar rezulta doar din acest regulament.
- 103 Pentru motivele care au fost prezentate la punctele 83 și 89-93 din prezenta hotărâre, regimul de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1234/2007 are un caracter exhaustiv, astfel încât acest regulament se opune aplicării unui regim de protecție național de indicații geografice protejate în temeiul acestui regulament.
- 104 Tribunalul a considerat însă, la punctul 44 din hotărârea atacată, că protecția denumirilor de origine și a indicațiilor geografice în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007 nu trebuia înțeleasă ca fiind exhaustivă, și anume ca neputând fi completată, „în afara propriului domeniu de aplicare”, de un alt regim de protecție.
- 105 În speță, trebuie constatat că litigiul privește o procedură de declarare a nulității împotriva titularului mărcii PORT CHARLOTTE, pentru motivul că aceasta încalcă, printre altele, protecția conferită de dreptul portughez denumirii de origine „Porto” sau „Port”.
- 106 Or, această denumire de origine intră în mod clar în domeniul de aplicare propriu al Regulamentului nr. 1234/2007, din moment ce este vorba despre o indicație geografică de care beneficiază un tip de vin, care a fost înregistrată și este protejată în temeiul acestui regulament.
- 107 În timp ce Regulamentul nr. 1234/2007 nu se opune, în principiu, unei protecții în temeiul dreptului național a unei „indicații de proveniență geografică simplă”, și anume o denumire pentru care nu există o legătură directă între, pe de o parte, o anumită calitate, reputația sau o altă caracteristică a produsului și, pe de altă parte, originea sa geografică specifică și care, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1234/2007 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 septembrie 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, punctul 73 și jurisprudența citată), nu aceasta este situația atunci când, precum în speță, litigiul se referă la o denumire de origine atribuită unui vin, care intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat.
- 108 Rezultă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a statuat, la punctul 44 din hotărârea atacată, că protecția conferită denumirilor de origine și indicațiilor geografice protejate în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007, cu condiția ca acestea să constituie „drepturi anterioare” în sensul articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) din acesta, precum și al articolului 53 alineatul (2) litera (d) din regulamentul menționat, „poate fi completată de dreptul național relevant care acordă o protecție suplimentară”.
- 109 Având în vedere cele ce precedă, trebuie admis motivul unic al recursului principal.

Cu privire la al doilea motiv al recursului incident

- 110 Prin intermediul celui de al doilea motiv al recursului incident formulat, întemeiat pe încălcarea articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007, care prevede că denumirile de origine în cauză sunt protejate împotriva oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte, chiar pentru produse necomparabile, în măsura în care aceasta exploatează reputația lor, IVDP reproșează Tribunalului că a apreciat la punctul 72 din hotărârea atacată că camera de recurs considerase în mod întemeiat că marca contestată, și anume semnul „PORT CHARLOTTE”, „nu utiliza, nici nu evoca” denumirea de origine „Porto” sau „Port”.

111 Acest motiv are legătură cu motivele expuse la punctele 70 și 71 din hotărârea atacată redactate astfel:

„70 În această privință, pe de o parte, trebuie arătat că denumirea de origine protejată al cărei titular este reclamanta și care este înscrisă în baza de date E-Bacchus cuprinde denumirile «[O]porto», «[P]ortvin», «[P]ortwein», «[P]ortwijn», «[V]in de [P]orto», «[P]ort [W]ine», «[P]ort», «[V]inho do [P]orto» și «[P]orto». Astfel, este vorba despre denumiri, în diferite limbi, compuse fie din două elemente, și anume «port» sau «porto» și «vin», fie dintr-un element unic, și anume «oport» sau «porto». Pe de altă parte, astfel cum susține [EUIPO], trebuie să se țină seama de faptul că marca contestată cuprinde și ea o expresie compusă din două elemente, și anume «port» și «charlotte», care, întocmai expresiei «port wine», trebuie să fie interpretate ca formând o unitate logică și conceptuală [...]

71 Or, spre deosebire de expresia referitoare la denumirea de origine protejată în cauză, cea referitoare la marca contestată nu se referă în mod expres la un vin, ci la prenumele feminin Charlotte care este în mod direct asociat elementului «port», a cărui semnificație primară, într-o varietate de limbi europene, inclusiv engleza și portugheza, este cea a unui port, și anume un loc situat la malul mării sau al unui fluviu. Prin urmare, astfel cum a considerat în mod întemeiat camera de recurs la punctul 24 din decizia [în litigiu], interpretat în ansamblul său ca unitate logică și conceptuală, semnul PORT CHARLOTTE va fi înțeles de publicul relevant ca desemnând un port care are numele unui personaj denumit Charlotte, fără să se stabilească o legătură directă cu denumirea de origine «[P]orto» sau «[P]ort» sau un vin de Porto. După cum arată [Bruichladdich], afirmația este cu atât mai adevărată cu cât termenul «charlotte» constituie elementul cel mai important și cel mai distinctiv al mărcii contestate, care atrage imediat atenția publicului relevant. Acesta nu va repera elementul «port» ca un element distinct sau dissociabil al termenului «charlotte», ci ca un calificativ direct legat de termenul menționat care transmite mesajul că marca contestată se referă la un loc situat pe coasta unui fluviu sau de-a lungul acestuia. Această apreciere este valabilă în privința oricărui consumator mediu al Uniunii care are cunoștințe, cel puțin de bază, de engleză sau dintr-o altă limbă romanică.”

112 Astfel cum a subliniat IVDP, în limba portugheză, termenul „port” nu există. În plus, termenul utilizat pentru a desemna un port, și anume un loc situat la malul mării sau al unui fluviu, este „porto”. Rezultă de aici că, referitor la acest aspect concret, Tribunalul a săvârșit o eroare factuală vădită.

113 Totuși, în mod mai general, aprecierea Tribunalului potrivit căreia publicul relevant, și anume consumatorul mediu din Uniune care are cunoștințe, cel puțin de bază, de limba engleză sau de o limbă romanică, va înțelege semnul „PORT CHARLOTTE” ca desemnând un port care poartă numele unui personaj denumit Charlotte, fără a stabili o legătură directă cu denumirea de origine „Porto” sau „Port” sau cu un vin de Porto, este de natură factuală și nu poate, ca atare și în lipsa dovedirii din partea IVDP a unei denaturări evidente a unui element de probă care poate afecta această apreciere, să facă obiectul unui control în etapa recursului.

114 Această apreciere nu provine nici dintr-o interpretare inexactă a termenilor „oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte”, care figurează la articolul 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007.

115 Astfel, încorporarea într-o marcă a unei denumiri protejate în temeiul Regulamentului nr. 1234/2007, precum denumirea de origine „port”, nu poate fi considerată de natură să exploateze reputația acestei denumiri de origine, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din regulamentul menționat, în ipoteza în care această încorporare nu determină publicul relevant să asocieze această marcă sau produsele pentru care aceasta este înregistrată cu denumirea de origine în cauză sau cu produsul vitivinicol pentru care ea este protejată.

- 116 În speță, Tribunalul, în urma unei aprecieri suverane a elementelor de fapt, a constatat, la punctele 71 și 76 din hotărârea atacată, că semnul „PORT CHARLOTTE”, din moment ce era compus din termenul „port” și din prenumele Charlotte, va fi perceput drept o unitate logică și conceptuală de publicul relevant ca făcând referire la un port, și anume un loc situat la malul mării sau al unui fluviu, la care este asociat un prenume, care constituie elementul cel mai important și cel mai distinctiv al mărcii contestate. Potrivit Tribunalului, publicul relevant nu va percepe, în acest semn, o referință geografică la vinul de Porto care beneficiază de denumirea de origine în cauză.
- 117 În temeiul acestei aprecieri factuale, Tribunalul a putut statua, fără a săvârși o eroare de drept, că camera de recurs a decis în mod corect că nu se putea considera că marca contestată utilizează denumirea de origine „Porto” sau „Port”, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul nr. 1234/2007.
- 118 Deși, la punctul 72 din hotărârea atacată, Tribunalul a adăugat în mod eronat că marca contestată nu evoca respectiva denumire de origine întemeindu-și raționamentul pe articolul 118m alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1234/2007, în timp ce evocarea intră în domeniul de aplicare al literei (b) a acestei dispoziții, eroarea menționată rămâne fără incidență asupra deciziei Tribunalului de a respinge obiecția întemeiată pe încălcarea articolului 118m alineatul (2) litera (a) punctul (ii) din regulamentul menționat.
- 119 În consecință, al doilea motiv al recursului incident trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv al recursului incident

- 120 Prin intermediul celui de al treilea motiv al recursului incident, IVDP susține că, prin faptul că a statuat, la punctul 75 din hotărârea atacată, că utilizarea mărcii contestate PORT CHARLOTTE, înregistrată pentru un whisky, nu presupunea o „utiliz[are] abuziv[ă], imit[are] sau evoc[are]” a denumirii de origine „Porto” sau „Port” în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007, Tribunalul a încălcat această dispoziție.
- 121 Tribunalul a amintit mai întâi, la punctul 76 din hotărârea atacată, jurisprudența Curții referitoare la noțiunea „evocare” astfel cum figurează în legislația Uniunii privind protecția denumirilor de origine și a indicațiilor geografice.
- 122 Potrivit acestei jurisprudențe, această noțiune „evocare” acoperă o ipoteză în care termenul utilizat pentru a desemna un produs încorporează o parte a unei denumiri protejate, astfel încât consumatorul, în prezența denumirii produsului, este determinat să perceapă, drept imagine de referință, marfa care beneficiază de această denumire [a se vedea, în special în ceea ce privește articolul 16 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 1576/89 al Consiliului (JO 2008, L 39, p. 16), dispoziție identică sub toate aspectele cu articolul 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007, Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, punctul 21 și jurisprudența citată].
- 123 În plus, poate exista o „evocare” chiar în lipsa oricărui risc de confuzie între produsele în cauză, important fiind în special să nu se creeze în percepția publicului o asociere de idei cu privire la originea produsului și nici să nu se permită unui operator să obțină foloase necuvenite din reputația unei indicații geografice protejate (a se vedea în special Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, punctul 45).

- 124 Fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a aplicat criteriul esențial care decurge din această jurisprudență, statuând, la punctul 76 din hotărârea atacată, că, având în vedere constatările prezentate la punctul 71 din aceeași hotărâre, deși termenul „port” face parte integrantă din marca contestată, consumatorul mediu, presupunând că este de origine portugheză sau are portugheza ca limbă maternă, atunci când se va afla în prezența unui whisky care poartă marca menționată, nu îl va asocia cu un vin de Porto care beneficiază de denumirea de origine în cauză.
- 125 Tribunalul a adăugat la acest punct 76 că respectiva apreciere este confirmată de diferențele semnificative dintre caracteristicile unui vin de Porto și ale unui whisky în ceea ce privește în special ingredientele, conținutul de alcool și gustul, care sunt binecunoscute de consumatorul mediu și care fuseseră amintite în mod corect de camera de recurs la punctele 20 și 34 din decizia în litigiu.
- 126 Întrucât aprecierile astfel efectuate de Tribunal la punctul 76 amintit sunt de natură factuală și întrucât IVDP nu a demonstrat nicio denaturare din partea Tribunalului a unui element de probă, acestea nu pot fi criticate în etapa recursului din moment ce se întemeiază totodată pe o interpretare exactă a noțiunii „evocare”, în sensul articolului 118m alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1234/2007.
- 127 Prin urmare, al treilea motiv al recursului incident trebuie respins.
- 128 Având în vedere toate cele ce precedă, trebuie admis recursul principal și respins recursul incident. În consecință, se impune anularea hotărârii atacate.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 129 Rezultă din articolul 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene că, atunci când recursul este fondat, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.
- 130 Întrucât litigiul este în stare de judecată, Curtea consideră că trebuie să soluționeze în mod definitiv acțiunea în fața Tribunalului.
- 131 Astfel, prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins toate motivele prezentate în susținerea acțiunii aflate pe rolul său cu excepția celui de al treilea motiv, întemeiat pe faptul că camera de recurs ar fi considerat în mod neîntemeiat că protecția denumirilor de origine pentru vinuri era reglementată exclusiv de Regulamentul nr. 1234/2007, iar nu concomitent de dreptul național, și a primului aspect al celui de al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 53 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009 coroborat cu articolul 8 alineatul (4) din acest regulament, întrucât camera de recurs ar fi omis să aplice normele pertinente ale dreptului portughez.
- 132 Or, prin prezenta hotărâre, Curtea, pe de o parte, a admis recursul principal îndreptat împotriva hotărârii atacate, întrucât, prin aceasta, Tribunalul a admis cel de al treilea motiv și primul aspect al celui de al patrulea motiv invocat și, pe de altă parte, a respins recursul incident îndreptat împotriva respingerii de către Tribunal a celui de al doilea aspect al celui de al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 118m alineatul (2) din Regulamentul nr. 1234/2007, întrucât camera de recurs ar fi considerat în mod eronat că înregistrarea sau utilizarea mărcii contestate nu constituia nici o utilizare, nici o evocare a denumirii de origine „Porto” sau „Port”, astfel încât nu era necesar să se verifice renumele acestei denumiri de origine.
- 133 Rezultă că toate motivele prezentate în susținerea acțiunii în fața Tribunalului împotriva deciziei în litigiu trebuie respinse.
- 134 Prin urmare, acțiunea în fața Tribunalului trebuie respinsă în totalitate fără să fie necesară trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 135 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat și Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 136 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 137 În speță, întrucât Curtea a admis recursul formulat de EUIPO și a respins recursul incident formulat de IVDP, acesta din urmă a căzut în pretenții în ceea ce privește motivele sale invocate în acțiunea în fața Tribunalului.
- 138 Prin urmare, întrucât EUIPO și Bruichladdich au solicitat obligarea IVDP la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acestuia din urmă la plata cheltuielilor de judecată efectuate de EUIPO și de Bruichladdich în cadrul celor două proceduri.
- 139 Conform articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, deopotrivă aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, Republica Portugheză și Comisia, care au intervenit în litigiu, suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

- 1) Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 18 noiembrie 2015, Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto/OAPI – Bruichladdich Distillery (PORT CHARLOTTE) (T-659/14, EU:T:2015:863).**
- 2) Respinge acțiunea în cauza T-659/14 formulată de Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP împotriva Deciziei Camerei a patra de recurs a Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) din 8 iulie 2014 (cauza R 946/2013-4).**
- 3) Obligă Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) și de Bruichladdich Distillery Co. Ltd în cadrul celor două proceduri.**
- 4) Republica Portugheză și Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături